

Kiss Anna – Törő Andrea

Áldozatvédelem Európában

EJEB és EUB esetjog

Az áldozatok jogai az EJEB és az EUB joggyakorlatában

The background features a complex network of thin, dark grey lines connecting various colored nodes. The nodes are small circles in shades of blue, green, orange, and black, scattered across the right side of the image. The overall aesthetic is technical and interconnected.

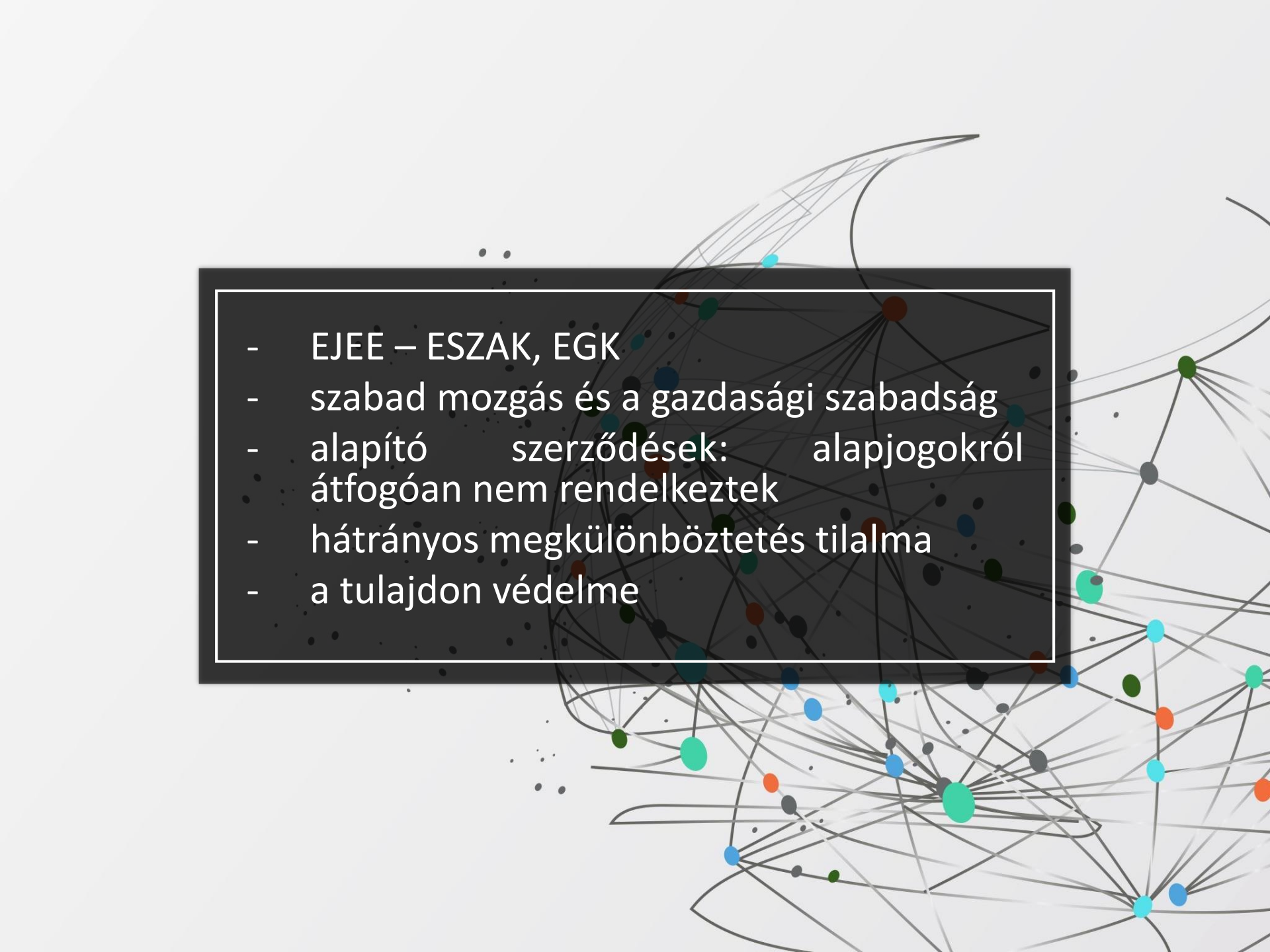
Általános kitekintés

Emberi Jogok Európai Egyezménye (EJEE) 13. Cikk

„Bármelynek, akinek a jelen Egyezményben meghatározott jogait és szabadságait megsértették, joga van ahhoz, hogy a hazai hatóság előtt a jogsérelem hatékony orvoslását kérje ...”

Az áldozatok eljárási jogait is védi!

-
- EJE – ESZAK, EGK
 - szabad mozgás és a gazdasági szabadság
 - alapító szerződések: alapjogokról átfogóan nem rendelkeztek
 - hátrányos megkülönböztetés tilalma
 - a tulajdon védelme

1969	Stauder-ügy	29/69 Erich Stauder v Ulm – Sozialamt (1969) EBHT 0419, 7. pont Az EUB először állapítja meg, hogy az alapjogok az EK-ban az általános jogelvek részét képezik. Ezeket az EUB védelemben részesíti.
1970	Internationale Handelsgesellschaft-ügy	11/70 Internationale Handelsgesellschaft mbH v Einfuhr- und Vorratsstelle für Getreide und Futtermittel (1970) EBHT 1125, 4. pont Az EUB az alapjogok tartalmára utalva kijelenti, hogy azt a közös alkotmányos hagyományok ihlették.
1974	Nold-ügy	4/73 J. Nold, Kohlen- und Baustoffgrosshandlung v Bizottság (1974) EBHT 0491, 13. pont Az első általános, nem nevesített utalás a nemzetközi emberi jogi egyezményekre , amelyeknek a tagállamok az aláírói, és amelyek követendő iránymutatást adnak a közösségi jogban is.
1975	Rutili-ügy	36/75 Roland Rutili v Ministre de l'intérieur (1975) EBHT 1219, 32. pont Először nevesíti az EUB az EJEE-t , hivatkozva egyes emberi jogok korlátozására vonatkozó rendelkezéseire.
1976	Prais-ügy	130/75 Vivien Prais v Tanács (1976) EBHT 1589, 8.,10.,18. pontok A Bíróság az indokok mérlegelésénél, elemzés nélkül, közvetetten figyelembe vesz egy, az EJEE-ben konkrétan biztosított jogot (vallásszabadság).
1979	Hauer-ügy	44/79 Liselotte Hauer v Land Rheinland-Pfalz (1979) EBHT 3727, 17–19. pontok Az EUB először elemzi az EJEE egy cikkét, megállapítandóan egy alapjog tartalmára (tulajdonhoz való jog).
1987	Demirel-ügy	12/86 Meryem Demirel v Stadt Schwäbisch Gmünd (1987) EBHT 3719, 28. pont Az EUB megfogalmazza azt a hatásköri korlátot, miszerint nincs hatásköre összevetni az EJEE rendelkezését egy, nem a közösségi jog rendelkezéseit végrehajtó tagállami jogszabállyal.
1989	Wachauf-ügy	5/88 Hubert Wachauf v Bundesamt für Ernährung und Forstwirtschaft (1989) EBHT 2609, 19. pont Az EUB megállapítja, hogy az alapjogok tiszteletben tartásának kötelezettsége – a közösségi jognál fogva – a tagállami jogszabályokra és egyéb intézkedésekre is kötelező, amennyiben azok közösségi jogszabályt hajtanak végre.
1989	Orkem-ügy	374/87 Orkem v Bizottság (1989) EBHT 3283, 31. pont Az EUB először támaszkodik az ENSZ emberi jogi egyezményére , a Polgári és Politikai Jogok Nemzetközi Egyezségokmányára (New York, 1966), a hallgatáshoz való joggal összefüggésben, amelyet kifejezetten nem szabályoz az EJEE.

-1990-es évekre kettős nemzetközi emberi jogi ítélkezési rendszer alakult ki

- *EJEB, Strasbourg*

- *Európa Bíróság, Luxemburg*

+ *tagállamok alkormánybíróságai*

- alapjogok védelme:

- Egységes Európai Okmány

- Maastrichti, Amszterdami, Nizzai Szerződések

- csatlakozás?

- az EU maga állította össze az alapjogok katalógusát: *Európai Unió Alapjogi Chartája* (Nizza, 2000. december 07.)

- Lisszaboni Szerződés

- gazdasági, szociális és kulturális jogok

- jogok/elvek (nők és férfiak egyenlőségének elve, 23. cikk)

EJEE 6. cikk

Az áldozatok nem követelhetik a 6. cikk szerinti tisztességes eljáráshoz való jogot.

Kivéve:

Ha az áldozat sértettként a büntetőeljárásban polgári jogi igényt érvényesít.

Európai Unió
Alapjogi
Charta (Charta)
47. Cikk
A hatékony
jogorvoslathoz
és a
tisztességes
eljáráshoz való
jog

„Mindenkinek, akinek az Unió joga által biztosított jogait és szabadságait megsértették, az e cikkben megállapított feltételek mellett joga van a *bíróság előtti hatékony jogorvoslathoz*.

Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által megelőzően létrehozott *független és pártatlan bíróság tisztességesen, nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja*.

Mindenkinek biztosítani kell a lehetőséget *tanácsadás, védelem és képviselet* igénybevételéhez. Azoknak, akik nem rendelkeznek elégséges pénzeszközökkel, *költségmentességet* kell biztosítani, amennyiben *az igazságszolgáltatás hatékony igénybevételéhez* erre szükség van.”

Charta 47. Cikk

**A 47. cikk az uniós jog által
biztosított összes jogot védi.**

*A bűncselekmények áldozatainak
jogai:*

- hatékony jogorvoslathoz való jog
- tisztességes eljáráshoz való jog
- nyilvános tárgyaláshoz való jog
- független bírósághoz való jog
- tanácsadáshoz való jog
- képviselőhöz való jog
- költségmentességhez való jog

Ábra: Az EU és az Európa Tanács igazságszolgáltatáshoz való joga

Az igazságszolgáltatáshoz való jog

Tisztességes eljáráshoz való jog

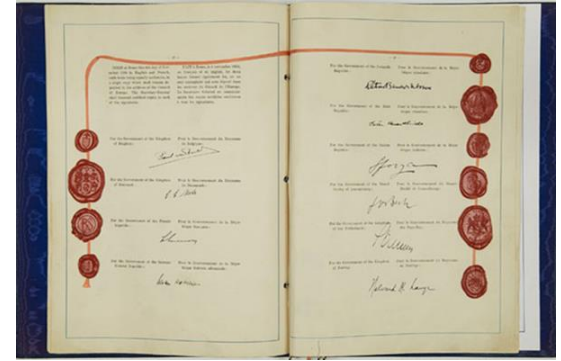
Az EJEE 6. cikke a nemzeti jogban elismert büntetőjogi vádakra és polgári jogi jogokat, illetve kötelezettségeket érintő vitákra vonatkozik.

Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke minden, az uniós jogban elismert jogra és szabadságra vonatkozik. Csak akkor alkalmazható, ha az érintett tagállam végrehajtja az uniós jogot.

Hatékony jogorvoslathoz való jog

Az EJEE 13. cikke minden az EJEE-ben rögzített jogra vonatkozik. Jogorvoslati lehetőséget kell biztosítani a nemzeti hatóság előtt.

Az Európai Unió Alapjogi Chartájának 47. cikke minden, az uniós jogban elismert jogra és szabadságra vonatkozik. Csak akkor alkalmazható, ha az érintett tagállam végrehajtja az uniós jogot. Bírói jogorvoslatot kell biztosítani.

EJEE - EJEB

Az EJEE és az áldozatok jogai

A részes államok nemcsak a terheltek emberi jogait kötelesek figyelembe venni, hanem a pozitív kötelezettségük kiterjed a személyes integritásra és méltóságra.

Az EJEE-ben biztosított egyes jogok védelmének lehetővé tétele érdekében a részes államok kötelesek biztosítani, hogy a 2. és 3. cikkének megsértését hatékony nyomozás kövesse. A hatósági tétlenség sérti az EJEE cikkeket.

EJEB

Az államnak kötelessége, hogy védje az áldozatok érdekeit.

Dink kontra Törökország: Az állam nem tette meg a szükséges lépéseket a valós és közvetlen életveszély elhárítására, és ezzel megsértette az EJEE 2. cikkét.

Ramsahai és társai kontra Hollandia: „(...) a nyomozás minden olyan hiányossága, amely veszélyezteti annak képességét, hogy azonosítsa az elkövetőt vagy az elkövetőket, ellentétes” az EJEE-vel.

DE!

A sértettek érdekeit egyensúlyba kell hozni a vádlott jogaival

Doorson kontra Hollandia

A büntetőeljárás hiánya

A bűncselekmények áldozatai büntetőeljárás formájában hatékony jogorvoslatra jogosultak. A büntetőeljárás hiánya sértheti az EJEE 13. cikkét. A bűnügyi igazságszolgáltatási rendszerhez való hozzáférés önmagában nem elég, az államnak is biztosítania kell a rendszer hatékonyságát.

- *M.C. kontra Bulgária, 39272/98 sz. kereset, 150-151. bek.*

Uniós jog

- Sajátos jogrend
- különféle területeken és szinteken
 - elsődleges uniós joganyagtól a nemzeti szintű, jogilag nem kötelező érvényű aktusokig
 - az áldozat büntetőeljárásban való szerepével kapcsolatos eltérő történeti koncepciók

- közös, az áldozatok jogainak védelmét elősegítő minimum-szabályok megállapítására törekszik
- a büntetőeljárásban a sértett jogállásáról szóló, 2001. március 15-i 2001/220/IB tanácsi kerethatározat

- 2006-ig
- a jogszabály intézkedéseit nem hajtották végre megfelelően
- a hatékony végrehajtásé lett a főszerep

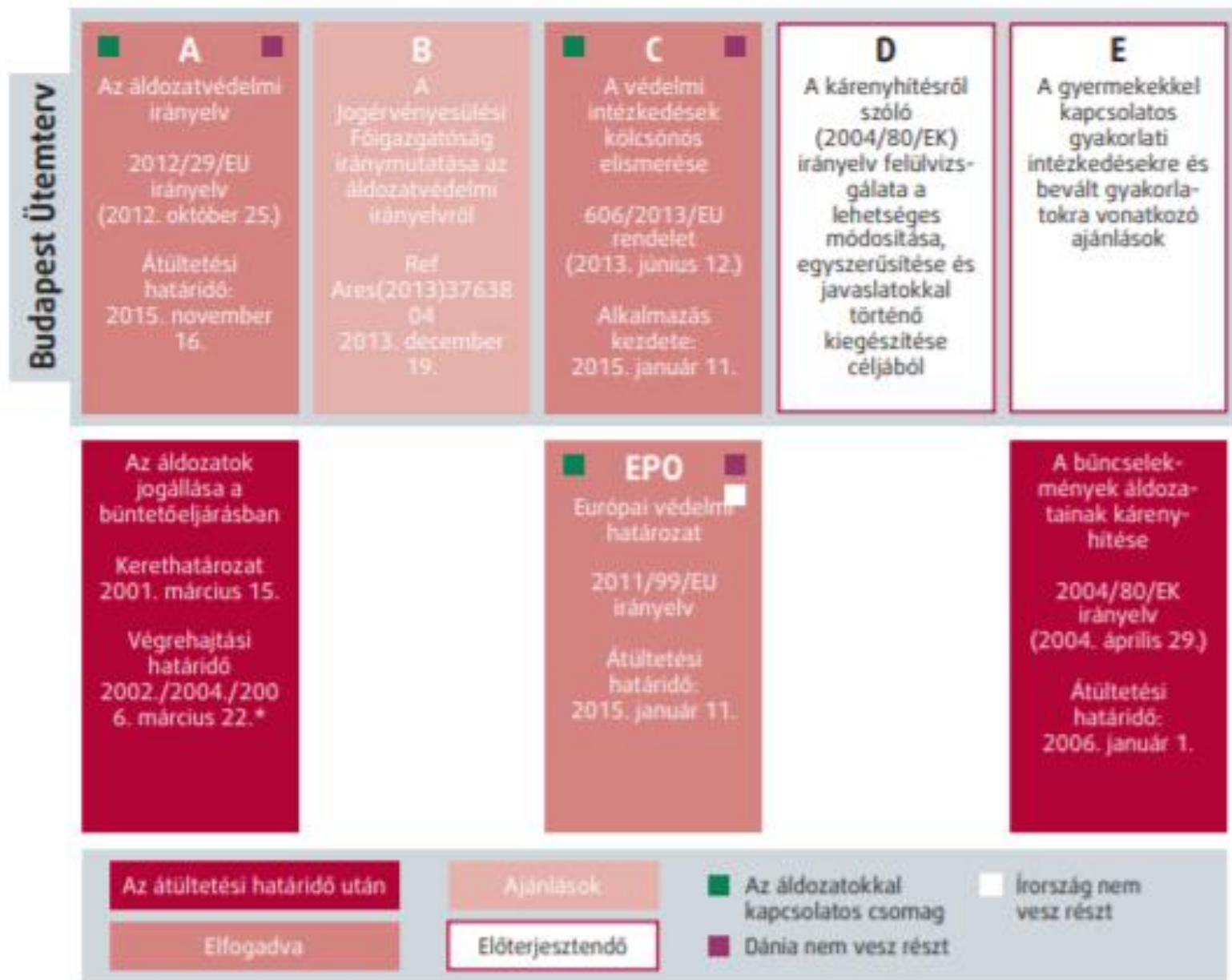
- több területen is szigorúbb szabályokat állapít meg
- nagy előrelépést jelent a bűncselekmények áldozatainak jogai szempontjából
 - az áldozatok családtagjait is bele kell foglalni az áldozat meghatározásába *(különösen a közvetlenül bűncselekmény miatt elhunyt személy családtagjait)*

2012/29/EU
áldozat-
védelmi
irányelv

- A jogi segítségnyújtás elérhetővé tétele
- Hatékony képzési rendszerek biztosítása
- Tájékoztatás
- Áldozatsegítő szolgáltatások a tagállamokban
- A nem kormányzati szervezetek szerepe és a bűncselekmények áldozatainak képviselete

2012/29/EU
áldozat-
védelmi
irányelv

Ábra: Az Unió bűncselekmények áldozatait segítő eszközei, különös tekintettel a támogató szolgálatokra

Kiskorú áldozatok

A kiskorú áldozatok és tanúk speciális helyzetét mind az uniós jog, mind az Európa Tanács joganyaga elismeri.

EJEB esetjog

Az EJEB kiterjedt ítélkezési gyakorlattal rendelkezik a gyermekek (kiskorúak) jogai területén.

(Az EJEB gyakran hivatkozik a Gyermekjogi Egyezményre.)

*Doorson kontra Hollandia
(20524/92)*

*S.N. kontra Svédország
(34209/96)*

S.N. kontra Svédország ügy

Az EJEB szerint a szexuális bűncselekmények esetében nem mindig lehetséges a tanúk szembesítése.

Ilyen esetekben a tanúvallomásokat rendkívül óvatosan kell kezelni.

Uniós esetjog

Gyermekjogi kérdésekben az EUB eddig elsősorban előzetes döntéshozatali ügyeket vizsgált.

(EUMSZ 267. cikk)

De!

Az uniós jogban az áldozatok jogairól szóló 2012/29/EU irányelv kifejezetten foglalkozik a kiskorú áldozatok helyzetével.

EUB, C-105/03. sz. ügy, Maria Pupino elleni büntetőeljárás

Uniós esetjog

A Bíróság kimondta: a nemzeti bíróság számára biztosítani kell azt a lehetőséget, hogy a magukat bántalmazás sértettjének valló kiskorú gyermekek részére tanúvallomásuk számukra megfelelő védelmet biztosító szabályok szerinti, például nyilvános tárgyaláson kívüli és azt megelőző megtételét engedélyezze.

Kapcsolati erőszak

Menekültek

**Menekültek
– Európa
Tanács**

A nemi alapú
menedékkérelmek és a
visszaküldés tilalma!

*(Isztambuli Egyezmény 60.
és 61. cikke)*

Az Európa Tanács rámutat
arra, hogy tiszteletben kell
tartani a visszaküldés
tilalmának elvét, a nők
elleni erőszak áldozatainak
esetében.

Menekültek – Uniós jog

Az uniós jogban a kapcsolati erőszak olyan áldozatai, akik EGT-állampolgárok harmadik országbeli állampolgár családtagjai, a szabad mozgásról szóló irányelv alapján válás vagy a regisztrált élettársi kapcsolat megszüntetése esetén jogosultak önálló tartózkodási engedélyre.

Emberkereskedelem

EJEE – Uniós jog

Az EJEE és az uniós jog szerint is fennáll az államok pozitív kötelezettsége abban a tekintetben, hogy az emberkereskedőket sújtó büntetőjogi rendelkezések mellett hatékony rendelkezéseket léptessenek hatályba az emberkereskedelem áldozatainak és potenciális áldozatainak védelmére.

EU-jog

A Budapest Ütemterv E. intézkedése: sértettek bizonyos csoportjainak sajátos szükségleteivel foglalkozik.

A sértettek egyes csoportjainak az őket ért bűncselekmény típusából vagy körülményeiből adódóan sajátos szükségletei vannak, tekintettel az adott bűncselekmény szociális, fizikai és pszichikai utóhatásaira. Az Ütemterv például az emberkereskedelem sértettjeiről és a szexuális kizsákmányolás sértettjévé vált gyermekekről tesz említést.

- *Rantsev kontra Ciprus és Oroszország (2010)*
- EU Emberkereskedelem Elleni Irányelve (2011)
- Az irányelv célja az áldozatok védelme és támogatása, valamint a bűnözők üldözése és büntetése

The image features a complex network diagram with nodes and edges, overlaid on a background of a globe and a starry field. The nodes are represented by small, colored circles in various colors including red, blue, green, cyan, and grey. The edges are thin, grey lines connecting the nodes, forming a dense web. The background consists of a light grey globe on the right side and a field of small, dark grey dots on the left side, suggesting a starry field or a data visualization. The overall aesthetic is modern and technical.

Köszönjük a figyelmet!